

Reger vstal a vyšel z Bordoneho sálu právě ve chvíli, kdy do Bordoneho sálu vcházela skupina starých mužů, Rusů, jak jsem hned zjistil, vedená, jak jsem rovněž hned zjistil, ukrajinskou tlumočnicí, míjeli mě, a to sice tak, že mě zatlačili ke straně až do kouta. Natlačí se do sálu a odstrčí člověka, aniž by se omluvili, pomyslel jsem si, a vtom jsem byl přitlačen až ke stěně. Reger vyšel z Bordoneho sálu, poté co mu Irrsigler něco zašeptal do ucha, a zároveň vstoupila do Bordoneho sálu skupina Rusů a zastavila se v Bordoneho sále, vstoupila do Bordoneho sálu a zůstala stát tak, že jsem kvůli nim ze Sebastianova sálu do Bordoneho sálu nemohl vidět, skupina Rusů mi zcela zaclonila výhled do Bordoneho sálu. Viděl jsem jen záda Rusů a slyšel, co jim ukrajinská tlumočnice dávala k lepšímu, říkala, stejně jako všichni průvodci v Uměleckohistorickém muzeu, samé nesmysly, nebylo to nic jiného než ono obvyklé žvanění o umění, které lila do hlav svých ruských obětí. *Zde, pohledte, řekla, vidíte ústa, zde, pohledte, řekla, tyto odstávající uši, zde, pohledte, to něžné růžové zbarvení na tváři anděla, zde, v pozadí, vidíte horizont,* jako by každý i bez jejích

stupidních poznámek to vše na Tintoretových obrazech neviděl. Průvodci v muzeích zacházejí se svými svěřenci stále jako s hlupáky, jako s těmi největšími hlupáky, zatímco návštěvníci muzea ve skutečnosti takovými hlupáky nejsou, vysvětlují vždy hlavně to, co návštěvníci sami zcela přirozeně zřetelně vidí, a co tedy vůbec nemusí být vysvětlováno, ale oni vysvětlují a vysvětlují a ukazují a ukazují a hovoří a hovoří. Průvodci v muzeích nejsou nic jiného než domýšlivé žvanící automaty, které se samy nastavily na tak dlouho, jak dlouho skupinu muzeem provázejí, takový žvanící automat mluví stále, rok co rok to samé. Průvodci v muzeích nejsou nic jiného než jevištní žvanilové o umění, kteří o umění nemají ani to nejmenší zdání, kteří umění svým odporným žvanivým způsobem bez jakýchkoliv zábran využívají. Průvodci v muzeích drmolí po celý rok ten svůj blábol a přijímají za to spoustu peněz. Byl jsem skupinou Rusů zatlačen do kouta a neviděl jsem nic jiného než ruská záda, což znamená nic jiného než těžké ruské zimníky, z nichž se šířil pronikavý zápach naftalínu, neboť ruská skupina přišla zřejmě do muzea a do obrazárny rovnou z autobusu a venku mrholilo. Protože už po léta trpím na dušnost a beztak se mi několikrát za den zdá, že *se musím zadusit*, dokonce i venku, byly mi tyto okamžiky, jenže ve skutečnosti to byly minuty, za zády skupiny Rusů odporné,

vdechoval jsem, vtlačen v Bordoneho sále do kouta, neustále naftalínem prosáklý vzduch, příliš těžký pro mé slabé plíce. Pro mne je už beztak těžké dýchat v Uměleckohistorickém muzeu, natož za okolností, jako byla návštěva ruské skupiny. Ukrajinská průvodkyně mluvila ke skupině Rusů takzvanou klasickou moskevskou ruštinou, a já jsem tomu z větší části rozuměl, ale když něco říkala německy, měla strašnou, přímo zraňující výslovnost; *když* vyslovovala slovo *Engelskopf*, vzbuzovalo to hrůzu. Zprvu mi nebylo jasné, jestli tlumočnice přicestovala s ruskou skupinou z Ruska, nebo zda se jedná o jednu z těch ruských emigrantek, které přišly do Vídně po válce a které stále ještě do Vídně přicházejí, ty židovské ruské emigrantky, které jsou neuvěřitelně inteligentní a které ve Vídni, často v pozadí, udávají tón, což bylo pro vídeňskou duchovní společnost vždy výhodou. Ruské židovské emigrantky jsou pravým intelektuálním kořením vídeňského společenského života, a vždycky jím byly, bez nich by byl vídeňský společenský život nezajímavý. Pochopitelně že tito lidé, začnou-li se chovat velikášsky a chtějí-li vše ovládnout, jdou brzy člověku na nervy, ale tato tlumočnice nebyla zrovna typickým příkladem toho druhu ruských emigrantek, o nichž jsem mluvil, pakliže vůbec byla, jak řečeno, ruskou emigrantkou, spíše se zdálo, že přijela do Vídně se svou skupinou z Ruska; způ-

sob, jak k ruské skupině mluvila *jejich ruštinou*, vzbuzoval domněnku, že není ruskou emigrantkou, nýbrž že přijela z Ruska do Vídně s onou skupinou Rusů, a to pravděpodobně teprve dnes, aspoň jsem měl takový dojem, když jsem si všiml jejich šatů, a především jejich kozaček, neměla na sobě nic západního, možná že je to v dějinách umění vyškolená komunistka, napadlo mě, jak jsem si ji ve chvíli, když se k tomu naskytla příležitost, takřka odshora až dolů prohlédl. Ruské emigrantky ve Vídni, o kterých jsem mluvil předtím, se oblékají většinou podle západní módy, i když ne zrovna *tak* západně jako skutečné dámy ze Západu, ale přece jen podle západního vkusu. Ne, tato tlumočnice není žádná ruská emigrantka, řekl jsem si, přejela v noci s ruskou skupinou přes hranice a předešlé noci asi vůbec nespala, stejně jako asi celá jí svěřená ruská skupina, přijela takřka rovnou z Ruska a rovnou ze špinavého autobusu přišla skupina do muzea, napadlo mě, podle toho, jak vypadají, jak vypadá jejich tlumočnice, jak vypadá celá ta skupina. Nemohl jsem, protože mi ruská skupina zaclonila výhled, zahlédnout ani lavici v Bordoneho sále a přesvědčit se, zda Reger je pořád ještě venku, nebo zda se mezitím vrátil. Sebastianův sál, v němž jsem byl přitlačen ke stěně, je nejhůře větraný sál v celém Umělecko-historickém muzeu, zrovna v Sebastianově sále jsem musel být ruskou skupinou přitlačen

ke stěně, napadlo mě, a k tomu ještě zrovna těmi česnekem a špínou a vlhkostí páchnoucími lidmi, napadlo mě. Srocení lidí jsem vždycky nenáviděl, po celý život jsem se jim vyhýbal, nikdy jsem pro svou nenávist k davu, ostatně stejnou, jakou má i Reger, nebyl na žádném shromáždění, ať se jednalo o jakékoli, nesnáším z hloubi duše především dav, množství, stále mě napadá, aniž bych je vyhledával, že budu davem nebo množstvím umačkán. Už jako dítě jsem se davu vyhýbal, nenáviděl jsem množství, shromáždění lidí, soustředění sprostoty, bezohlednosti a lži. Tak jako bychom *měli* každého jednotlivce milovat, napadá mě, tak nenávidíme dav. Ruská skupina ale přirozeně nebyla první, kterou jsem v Uměleckohistorickém muzeu zažil a která mě v Uměleckohistorickém muzeu takřka přepadla a přitlačila ke zdi, v poslední době jsou ruské skupiny v Uměleckohistorickém muzeu čím dál častější, ba dokonce se zdá, jako by do Uměleckohistorického muzea nyní přicházelo více skupin ruských než italských. Rusové a Italové vystupují v Uměleckohistorickém muzeu vždy ve skupinách, zatímco Angličané se ve skupinách nikdy nepohybují, procházejí vždy jen jednotlivě, a i Francouzi se procházejí sami. Některé dny křičí ruští průvodci a průvodkyně s italskými o závod, a Uměleckohistorické muzeum se tak stává domem halasu. Bývá to pochopitelně hlavně v sobotu, právě

v den, kdy Reger a já *nikdy* do Uměleckohistorického muzea nechodíme, a to, že já i Reger jsme dnes, v sobotu, do Uměleckohistorického muzea přece zašli, je výjimka z pravidla, a jak je vidět, dobře jsme udělali, že jsme v sobotu do Uměleckohistorického muzea nikdy nechodili, přestože v sobotu je, stejně jako v neděli, vstup volný. Raději zaplatím těch dvacet šilinků za vstupenku, řekl Reger jednou, jen když nemusím trpět ty strašné skupiny návštěvníků. Snášet návštěvníky muzeí ve skupinách je trest boží, nic horšího už není, řekl jednou Reger. Jistě to pro něj byl trest boží, i když si jej, jak se říká, zavinil sám, neboť si schůzku se mnou v Uměleckohistorickém muzeu smluvil právě na tuto sobotu, napadlo mě, a tázaje se sám sebe po důvodech, nedokázal jsem přijít na žádnou odpověď. Stejně rád bych se ovšem dověděl, co Irrsigler nyní už podruhé zašeptal Regerovi do ucha, poprvé zřejmě něco, co s ním ani trošku nepohnulo, podruhé ale něco, co Regera přinutilo ihned z lavice v Bordoneho sále povstat a vyjít z Bordoneho sálu. Irrsigler říká při každé příležitosti, že má *důvěrné postavení*, je dojemné, když to říká, a on to říkává tak často, že je to stále dojemnější. Irrsigler kývne hlavou, když Reger vstoupí a on ho spatří, když přijdu já a když spatří *mne*, tak to neudělá. Irrsigler dostal od Regera už třikrát za účelem zařízení bytu půjčku na několik let, kterou pak Regerovi ne-

musel splatit. Reger daroval Irrsiglerovi i několikrát obleky, které už nenosil, vlastně pravé skvosty z nejkvalitnějšího tvídu; jak mi Reger jednou řekl, *vše, co nosím, je z Hebrid*. Ale Irrsigler sotva najde příležitost, aby Regerem darované drahé obleky mohl nosit, protože po celý týden s výjimkou pondělí koná službu v Uměleckohistorickém muzeu v uniformě a v pondělí zase běhá doma výhradně v montérkách, protože pondělí je u něj vyplněno jen domácími pracemi. Všechno si dělá sám. Maluje, truhlář, přibíjí a vrtá, a dokonce i sám svařuje. Osmdesát procent Rakušanů se ve volném čase pohybuje v montérkách, tvrdí Reger, a většina z nich dokonce i v neděli a ve svátek, většina Rakušanů pobíhá v neděli a ve svátek v pracovním a natírá a přibíjí a svařuje. Volný čas Rakušanů je jejich vlastní pracovní dobou, tvrdí Reger. Většina Rakušanů si s volným časem neví rady a tráví jej tupě prací. Celý týden sedí ve svých úřadech nebo stojí na pracovištích, řekl Reger, o nedělích a svátcích jsou bez výjimky vidět navlečení do montérek, jak pracují v domácnosti, natírají své vlastní čtyři stěny nebo přibíjející něco na střeše nebo myjí auto. Irrsigler je typický Rakušan, řekl Reger, a Burgenlandané jsou ti nejtypičtější Rakušané. Burgenlandan oblékne jen jednou za týden na dvě nebo nanejvýš na dvě a půl hodiny, když jde do kostela, nedělní oblek, ve zbylém čase, po celý život, nosí montérky jako pra-

covní oblek, říkává Reger. Burgenlandan pracuje celý týden v montérkách; neuvěřitelně málo, ale dobře spí, a o nedělích a o svátcích chodí v nedělním obleku do kostela, aby zazpíval pá-nubohu píseň, a pak hned zase nedělní oblek vysvleče a navléká si montérky. Burgenlandan je i v dnešní průmyslové společnosti typický sedlák, a i když Burgenlandan už po léta chodí pracovat do továrny, přece jen zůstal sedlákem jako jeho předkové, protože Burgenlandan zůstane vždy sedlákem, řekl Reger. Irrsigler je už tak dlouho ve Vídni, a přece zůstal sedlákem, řekl Reger. Sedlákovi uniforma, a je jedno jaká, mimochodem vždycky padla, řekl Reger. Sedlák je buď sedlákem, anebo vklouzne do uniformy, řekl Reger. Když bylo v rodině víc dětí, tak se z jednoho stal sedlák a sedlákem zůstal a ostatní vždy vklouzli do státní nebo křesťanskokatolické uniformy, řekl Reger. Burgenlandan je buď sedlák, nebo vklouzne do nějaké uniformy, a když nemůže být ani sedlákem, ani vklouznout do uniformy, tak nevyhnutelně zajde, řekl Reger. Sedláci se vždy, po staletí, když museli svůj stav opustit, utíkali do uniformy, řekl Reger. Irrsigler měl podle jeho názoru štěstí, neboť místo zřízence, který je zároveň státním úředníkem, je obsazováno v Uměleckohistorickém muzeu jen jednou za mnoho let, vlastně jen tehdy, když nějaký zřízenec odchází do důchodu nebo zemře. Muzea Burgenlandany ráda za-

městnávají jako zřízence, proč, to Irrsigler nedokázal říci, ale je to tak, většina zřízenců v muzeích ve Vídni pochází z Burgenlandu. Pravděpodobně proto, jak jednou pravil Irrsigler, že Burgenlandané jsou známi jako obzvlášť čestní, ale také jako obzvlášť hloupí a skromní.